

Lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Suomen taloudellinen menestys ja kasvu perustuu korkeatasoiseen tutkimukseen, innovaatioihin ja osaavien ja luovien ihmisten tekemään työhön. Esitetyllä luonnoksella on merkittäviä vaikutuksia Suomen ja suomalaisten organisaatioiden kykyyn houkutella ja pitää kansainvälisiä osaajia.

Kansainvälisten osaajien vaikutus Suomen menestykseen on erityisen suuri vientiteollisuudessa, erityisesti teknologia-alalla. Teknologia-alan osuus Suomen viennistä on yli puolet ja se tekee noin kaksi kolmasosaa elinkeinoelämän tutkimus- ja kehityspanostuksista.

Teknologia-ala on erityisen riippuvainen kansainvälisestä osaavasta työvoimasta. Vuonna 2020 noin joka kahdeksas diplomi-insinööri tai arkkitehti oli taustaltaan kansainvälinen ja osuus on 20-luvun aikana noussut. Yli neljännes Suomessa valmistuvista diplomi-insinööreistä on kotoisin muualta. Tekniikan alan ammattilaiset ovat keskeisessä vastuussa yritysten tutkimus- ja tuotekehityspanostuksista – ja vastaavat siis siitä, että suomalaiset yritykset menestyvät myös tulevaisuudessa.

Luonnoksessa esitetyt muutokset heikentävät suomalaisten vientiyritysten kykyä houkutella ja pitää kansainvälisiä osaajia.

1. Yleinen asumisaikaedellytys

TEK pitää yleisen asumisaikaedellytyksen nostamista viidestä kahdeksaan vuoteen haitallisena ja Suomen kansainvälistä kilpailukykyä heikentävänä. Esimerkiksi Saksa on juuri hyväksynyt lain, jossa yleisen asumisajan vaatimus lyhennetään kahdeksasta viiteen vuoteen – ja kotoutumiseen liittyvien saavutusten perusteella kansalaisuutta voi hakea jopa kolmen vuoden asumisajan jälkeen. Yleisen asumisaikaedellytyksen säätelyssä tulisi huomioida Suomen kansainvälinen kilpailukyky siten, että se on linjassa Suomen keskeisten kilpailijamaiden, kuten Saksan, kanssa ja että kouluttautuminen ja työn tekeminen vaikuttaisivat vaadittavaan asumisaikaan lyhentävästi.

2. Asumisaikaedellytyksestä poikkeaminen

TEK kannattaa luonnoksessa esitettyjä poikkeuksia yleiseen asumisaikaedellytykseen, eikä esityksessä tule poistaa niitä tai säätää ehdotettua pidemmästä asumisajasta. Tämän lisäksi poikkeusperusteita tulisi laajentaa erityisesti kielitaitoedellytyksen osalta. Tällainen poikkeus kannustaa aktiivisen suomen ja ruotsin kielen opiskeluun.

3. Asumisaikaan hyväksyttävät ulkomaanpäivät

Luonnoksessa ehdotetaan, että koko asumisaikana ulkomaanpäiviä saa olla yhteensä enintään vuoden verran, ja sen ylittäviä päiviä ei laskettaisi ulkomaanpäiviä laskettaessa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työssään menestynyttä ja matkustavaa erityisosaaajaa rangaistaisiin siitä, että tämä on käytettävissä suomalaisen työnantajan hyödyksi.

Suomalaiselle työnantajalle ulkomailla tehty työ ja suomalaiseen tutkintoon kuuluvat ulkomaanjaksot tulisi katsoa hyväksyttäväksi poikkeuksiksi.

Mikko Särelä
Tekniikan Akateemiset (TEK)